

öltözteti „magyar zubbón-köntöskébe”. Sem zseniális nyelvész, sem költő egyedül ezt nem tehette, csak a Szent Lélek rendkívüli ihletésével győzhette le az akadályok sokaságát. A 150 zsoltár ugyanis nem egyszerű versgyűjtemény, hanem 130 különböző dallamra mért, igen változatos versformákban készült. Ilyen változatos versek még addig csak nagy ritkán készültek magyar nyelven. Szenci Molnár Albert győzelme az első nagy magyar műfordítói siker emlékét őrzi. Mint verseskönyv is igen értékes, annyira, hogy világi irodalomtörténészek ennek alapján sorolják őt a nagy költők közé. Pedig nem is ez a fő érdeme.

Az első magyar zsoltároskönyv ezzel a latin–magyar címmel jelent meg: Psalterium Ungaricum – Szent Dávid királynak és Prófétaának százötven zsoltári. S kiadását egy zsugorinak mondott német ember, Christophor Raabe vállalta el Istennek tett fogadásból. Herbornban élt ugyanis, amikor ott a pestis pusztította a lakosságot. A szolgálólányukat is elvitte a járvány. S ő és felesége a halál aratása közben, estéről-estére úgy dőltek ágynak, hogy a reggelt ők sem érik meg. Amikor a vész elmúlt, s ők megmaradtak, akkor fogadta meg a férfi, hogy hálából valami Istennek tetsző nagy dolgot tesz a pénzével.

Szenci Molnár Albert zsoltárfordításának kiadása mellett döntött. S annyira a szívéből tette, hogy kedvességéből még a nevét is megmagyarosította erre az alkalomra, s így nyomtatta a könyvbe: Herbornban nyomtatott Hollós Kristóf által. Másik érdekessége a könyv kiadásának, hogy a Thüningiába szakadt Árpádházi Szent Erzsébet leszár-mazottjának, Móric Hesseni fejedelemnek a nevét is olvashatjuk az előszavában, mint akinek ajánlotta a könyvet Szenci Molnár Albert, mert az szívesen beszélt és olvasott magyarul.

A zsoltároknak nem volt valami gyors a hazai sikerük, de amikor megismerték, az ő magyar nyelvén is épp oly erővel csendültek fel, mint franciául. És hányszor sirtak a magyar templomokban is, századokon át, ha fölzendült a kilencvenedik zsoltár: „Tebenned bízunk eleitől fogva”.

Ez a zsoltár lett a kurucok egyik harci riadója, a temetéskor szívet erősítő ének, veszedelemben vigasztalás, amelybe fogódzni tudott a megriadt lélek.

De a kilencvenegyedik zsoltár is éppen ilyen vigasztaló volt. Egy világtalan asszony így vallott nekem róla:

– Ez a mi zsoltárunk, a vakoké. S az ujjaival tapogatva olvasni kezdte a Braille-írást: „Mert az ő angyalainak megparancsolta nyilván,

hogy téged oltalmazzanak, minden te utaidban, hogy lábad meg ne üsd a kőben. . .”

Egy politikai bújdosó, aki 1944-ben a felismerés veszélye nélkül nem mehetett le a közös óvóhelyre, a repülőátadások alatt mindig ezt a zsoltárt olvasta, amikor pedig már minden elsötétült s remegett a föld, rázkódtak a házak és omlottak össze – ráhajtotta a fejét a nyitott könyvre, ott ahol az olvasást abbahagyta. Ez volt jelképesen a menedéke.

Szenci Molnár Albert zsoltárai több mint száz kiadást értek meg. Több darabja bekerült más vallásúak énekeskönyvébe is. S örök forrásává vált a lelki megújulások mellett a nyelvi megújulásoknak is. Nyelvének zamatát magukba szívták a költők: Arany János, Tompa Mihály, Jókai Mór, Baksay Sándor és Ady Endre. Verseik s regényeik át és át vannak szöve a zsoltárokból vett tudatos vagy tudattalanul őrzött emlékekkel.

Költői nyelvének finom eszközeit, pl. alliterációit tanítani lehetne ma is, Istenről így énekel:

Én lelkem erős hittel
Az Urat óhajtja,
Mint a virrasztó éjjel
A virradatát várja.

(130:3)

Mert csak az az igaz Isten,
Ki minket minden időben
Megtart és vezérli éltünket.
Mindhalálíg őríz bennünket.

(48:6)

A nagy bűnnek és bánatnak miatta
Hegedűnket függesztettük fűzfákra.

(137:1)

Az első kisalakú Biblia

Az ő érdeme az első kisalakú Biblia kiadása. Vizsolyi gyermekkori emlékei nyomán arról álmodozik, hogy ki kellene nyomtatni a Bibliát újból a Vizsolyinál kisebb formában, hogy olcsóbban lehessen adni. Megismételni a gönci „szent öreg” korszakos vállalkozását korszerűbb